

SVOBODNA SLOVENIJA

“ESLOVENIA LIBRE”

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 380435

Redacción y Administración:
Calle Víctor Martínez 50 (Suc. 6)
Buenos Aires, Argentina

Año (Leto) X (5)

BUENOS AIRES, 26. JUNIJA (JUNIO) 1952

No. (Štev.) 23.

CORREO
ARGENTINO
(P. procedencia)

FRANQUEO A PAGAR

TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824

Víctor Martínez 50 - Buenos Aires

“Vse staro za nič”

Nedavno smo brali, da je Edvard Kocbek dokončal svojo politično pot. Ima lep pisateljski slog in po “osvoboditvi”, v kateri je on z vso silo sodeloval, je začel pisati knjige, v katerih je opisoval svoje življenje pri partizanih in skušal po svoje doprinesiti k popolni izgraditvi komunizma v naši deželi. Pa svojega dela ni opravil tako, da bi bilo vladajočim komunistom všeč. Ko je izdal svojo poslednjo knjigo “Strah in pogum”, se je vse, kar je rdečega, dvignilo proti njemu. Napadali so ga, da potvarja dejstva, da prikazuje partizanske borbe in napačni luči in da ne razume, kaj je svoboda, ki jo je prinesla našemu narodu osvobodilna borba.

Tako organizirana gonja pomeni v rdečih deželah že obsodbo, ki je res prišla. Že prej so ga odstranili z ministrskega mesta v centralni vladi, sedaj pa je moral odločiti še brezpomembno mesto podpredsednika v brezpomembni pokrajinski skupščini Slovenije. Prav po starem pravilu: Zamorec je storil svojo dolžnost, zato naj gre!

Kocbek je naredil komunističnemu gibanju velike usluge. Izšel je iz tiste skupine slovenske katoliške dijaške mladine, ki je v letih po prvi svetovni vojni dvignila velik hrup v Sloveniji. Še več: bil je najvidnejši v tem gibanju. Imel je mnogo lastnosti za vodilno mesto; bil je inteligenten, prikupnega vedenja, delaven in povrhu še literat. Koliko dobrega bi bil lahko storil narodu, če bi ne bil naslonil svojega javnega delovanja na napačno podlago. Ko so on in njegova skupina videli rane, ki jih je zasekala prva svetovna vojna in še bolj razrvana povojna doba, so prišli do zmotnega sklepa: vse, kar je slabega, je posledica napak v preteklosti. Vsi, ki so kakorkoli delali za narod, so bili v zmoti ali pa nezmogni, če ne naravnost namerni zločinci, ki so narod zavajali v zmoti. Politika je bila v osnovi zgrešena, socialno vprašanje se je neresno in neuspešno reševalo, kultura brez vsebine, gospodarstvo kapitalistično in versko življenje daleč od pravega verskega pojmovanja in “doživljanja”. Papeške enciklike so se jim zdele udarec v prazno. Cerkveno avtoriteti so komaj še priznali na dogmatičnem območju. V glasilih te skupine: Križ na gori, Ogenj in Dejanje, je Kocbek v nešteti oblikah ponavljal gornje trditve in se trudil za ustvaritev modernega kristjana, ki bo kos nalogam nove dobe.

Gotovo je, da so bile napake vsepovsod, toda Kocbekova trditev, da je bilo prav vse za nič in zgrešeno, je bila pa zmotna, na podlagi katere se je neizogibno znašel v najbolj kritični dobi naše zgodovine ob strani komunistov, ki so skrivaj svoje prave namene ponavljali v bistvu to, kar je trdil Kocbek.

Komunisti so ga navdušeno sprejeli v Osvobodilno fronto in ga porabili kot vojnika, ki bo pomagal ustvarjati videz, da komunisti niso tak bav—bav, kakor se trdi. Kocbek se je svoje žalostne vloge zavedal. Saj piše sam o sebi v “Tovariših” da se je zadel kakor ponižen oslišč s črnim križem na hrbtu poleg divjega zrebca Kidriča. Res, tovarna žival, ki je pomagala komunistom kot vaba in delila z njimi odgovornost za neštete vilne zločine, ki so jih storili. Ta odgovornost je grozna!

Zaključna bilanca Kocbekova dela je negativna za narod, ki je trpel veliko nohušanje zaradi njegovega slabega vzgleda in zanj samega, ki so ga gospodari, katerim je služil, sedaj, ko ga ne potrebujejo več, odvrgli kot nepotrebno breme. To dvoje bo vedela o njem povedati zgodovina.

Ali ne bi bilo dobro, da se zamislijo ob Kocbekovi usodi tisti, ki tudi danes v časih govorijo in nišejo, da je bilo vse, kar je bilo, za nič in da so vsi, ki so delali v preteklosti nesposobni.

**Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo**

“Naši ponosni ljudje si mnogo bolj vroče želijo pomoči v njihovi borbi za svobodo kot pa kruha”...

Izjavlja predsednik NO za Slovenijo g. dr. Miha Krek v svojem govoru dne 12. junija 1952 v Williamsburgu.

V zadnji številki “Svobodne Slovenije” smo poročali, da so se predstavniki od komunizma zaslužjenih narodov v državah za železno zaveso zbrali dne 12. junija t. l. v Williamsburgu v Virginiji ter so podpisali “Williamsburško deklaracijo 1952”, v kateri zahtevajo osvoboditev svojih narodov izpod komunistične tiranije. V imenu Slovencev je to izjavo podpisal predsednik NO za Slovenijo g. dr. Miha Krek, ki je imel ob tej priliki naslednji govor:

Jugoslavija je eno izmed spornih in nemirnih središč napetosti na mednarodni pozornici.

Padla je pod komunistično tiranijo, potem in šele potem, ko jo je zlomila Rdeča Sovjetska armada.

Komunisti so nesrečni Jugoslaviji vsilili državno upravo in organizacijo političnega, socialnega, kulturnega in gospodarskega življenja proti volji in željam ljudstva in ne oziraje se na koristi države. Jugoslovanska ustava, zakonodaja, sodstvo in javna uprava so popolne kopije sovjetskega vzorca.

Odkar Jugoslavija ni v Kominformu, se tudi ni nič spremenilo. Vse javno pravne in vladne ustanove so ostale nespremenjene do današnjih dni.

Kaj to pomeni, kako vpliva to na osnovne pravice in svoboščine ljudi v Jugoslaviji? Jugoslovanska komunistična stranka šteje manj kot 500.000 članov. 500.000 od skupnih 16.000.000 prebivalcev.

Da so mogli zlomiti in streti tako veliko večino, so jugoslovanski komunisti pobili na stotine svojih političnih nasprotnikov. Že v teku prvih pet let vlade tega rdečega fašizma, je moralo 6 milijonov ljudi v ječe in prisilna taborišča.

Ta in podobna dejstva, ki so zapisana s krvjo in solzami v zgodovino te države, dajejo vsaj medlo sliko strašnih bojov, ki jih vodi žrtvovano ljudstvo proti svojim zatiralcem.

Da bi svobodni svet spoznal to sliko, jo pravilno razumel, pokazal do nesrečnega ljudstva svoje simpatije in ga podprl, to je kar svobodoljubni narodi Jugoslavije danes kričeče nujno potrebujejo.

Prosjimo nas, da jasno spoznamo, da je Nacionalni komunizem, ki so ga iznašli v Jugoslaviji, samo drugovrstni, varljiv naslov za isti stari strup — za komunizem — ki je enak vsepovsod.

Važni posveti v Londonu

Ameriški državni tajnik Dean Acheson je prišel v London, odkoder se bo podal v Oxford, kjer mu misli tamošnja univerza podeliti naslov častnega doktorja. Predno je odšel v Anglijo, ni bilo pričakovati, da bo prišlo do nove konference treh velesil v Londonu, in to tem manj, ker je mislil Acheson oditi naprej v Berlin, kjer bi se udeležil posebnih prireditev, ki naj bi povečale med Nemci vtis, kako zelo se Združene države zanimajo za demokracijo v Nemčiji in za hranitev svobodnega dela Berlina. Toda položaj se je nenadno spremenil, Achesonovo bivanje v Londonu so spremenili v posebno konferenco, na kateri sodelujeta Eden za Anglijo in Schuman za Francijo.

SOVJETI SPROŽILI NOVO GONJO PROTI AMERIKI

Združene države so poslale v Moskvo novega veleposlanika. Koncem maja je izročil svoje poverljive listine sovjetski vladar George F. Kennan, ki je v USA znan kot najboljši poznavalec sovjetskih razmer. Komaj je prišel Kennan na svoje mesto, je potožil časnikarjem, da mora ugotoviti, da je danes Sovjetska zveza čisto drugačnja, kakor pa je bila pred 6 leti, ko je bil v Moskvi na ameriški ambasadi kot svetnik poslaništva. Prišel da

Sedanja Jugoslavija je komunistična država. Njeno vlado imajo v rokah ljudje, ki so prežeti z Marxovimi in Ljeningovimi nauki. Jugoslovanski komunisti niso odstopili v notranji politiki niti za las od smernic, ki so jih dali in ukazali svetovnemu komunizmu Marx, Lenin in Stalin.

Policija ima nad državljani neomejeno oblast. Sodišča so orodje komunistične stranke in vlade. O neodvisnosti in nepristranosti sodišč ni sledu.

V sedanji Jugoslaviji vlada samo ena stranka. Tudi zastopniki, ki so na ukaz izvoljeni iz samo ene dovoljene kandidatne liste, nimajo drugega opravka in pravice kot pritrditi in odobriti. Odobriti morajo vse, kar hoče diktator. O svobodi političnih razgovorov ni sledu. Da ni svobode političnega delovanja, niti omejitve ni treba.

Cerkve in vere so preganjane ali v podzemlju. Ožigosane so za največje sovražnice države.

Vse šole v Jugoslaviji so državne. Privatne so zatrli. Versko poučevanje otrok se kaznuje s težkimi kaznimi. Prepovedano je povsod: v šoli, cerkvi in zasebnih prostorih.

Nobena država, ki je zatrla svoboščine, ne more napredovati. Jugoslavija je dokaz za to.

Še pred dvanajstimi leti so bile v Jugoslaviji vsaj človeške pravice, zasebna lastnina in zasebna podjetnost svobodne in zavarovane. Celo diktatura pokojnega kralja je bila raj svobode v primeri s sedanjo tiranijo.

In ljudstvo je živeło v blagostanju.

V zadnjem času je darovala Amerika Jugoslaviji širokogrudno velik kos kruha. Osiromašeni deželi, kjer je ljudem grozila smrt od lakote, je prišel ta plemeniti dar kot odrešenje.

Toda, verujte mi, naši ponosni ljudje si mnogo bolj vroče želijo pomoči v njihovi borbi za svobodo kot pa kruha.

Borba ne bo nehala, dokler ti ljudje ne bodo dosegli, kar hočejo. Cilj borbe je dan, ko bodo — kakor so to storili dne 12. junija 1976 leta vaši predniki v Virginiji — sklicali “zastopnike dobrega ljudstva, da se zberejo k popolnoma svobodnemu zborovanju” in napišejo svoj “Zakon o osnovnih pravicah.”

V imenu tega ljudstva čestitam Williamsburgu k temu temeljnemu kamnu ameriške svobode, ki ga danes slavimo in k vsem silnim uspehom Ameriške Revolucije.

Važni posveti v Londonu

je poln dobre volje, sovjeti pa so ravno sedaj začeli silno gonjo proti Združenim državam. V vseh listih so v raznih člankih začeli psovati ameriške državnike, ameriške generale so začeli nazivati z gangsterji in sovjetskim bralcem so listi podrobno razlagali, kako so ameriške čete uporabljale na Koreji strupene bakterije v svoji borbi proti severni Koreji. Toda to psovanje se ni omejevalo samo na časopise — po vsej Rusiji so prirejali mitinge, na katerih so posebni govorniki zivali ves svoj gnoj proti Združenim državam. Vse to je naraščalo in zadnji čas so iz Moskve prihajala poročila, da je sovjetska gonja proti USA že daleč presežala tisto mejo propagandnih priprav, katerih se je posluževal Hitler, ko je l. 1939 pripravljval svoj napad na Poljsko.

RAZPOKE MED ZAHODNIMI ZAVEZNIKI

Ameriška vlada pa je istočasno mogla ugotavljati, da se v tej nevarni uri kažejo hude razpoke v zavezniškem taboru. Schuman je pred tedni napovedoval, da bo Francija med prvimi, ki bo ratificirala novo pogodbo z zahodno Nemčijo. Francoski parlament pa se sedaj upira in zahteva novih garancij; pa ne samo to, že ratificiran Schumanov načrt se ne

La expedición Argentina al Himalaya dividida en dos grupos

La Comisión Organizadora de la Primera Expedición Argentina al Himalaya 1953 “Presidente Perón” reunió en una conferencia de prensa, a los cronistas metropolitanos, a fin de informarles sobre los pormenores de la citada expedición.

Hizo uso de la palabra para explicar las finalidades de la empresa que se intentará el presidente de la Confederación Argentina de Deportes, doctor Rodolfo G. Valenzuela, el que agradeció al gobierno del general Perón el apoyo que prestaba al deporte y a la ciencia haciendo posible esta Primera Expedición Argentina al Himalaya.

Tuvo palabras de agradecimiento también el doctor Valenzuela para el Ministerio de Relaciones Exteriores, que gestiona los permisos correspondientes, así como también para el Ministerio de Ejército, que actualmente está fabricando los equipos de montaña que utilizarán los expedicionarios.

Expresó luego el doctor Valenzuela que, teniendo en cuenta los objetivos que la animan, la expedición se ha dividido en dos especialidades: una deportiva, a cargo del teniente Francisco G. Ibáñez, y la otra científica, bajo la dirección del señor Carlos Alberto Llanos.

La primera será asesorada por el ingeniero Luis Depasse y la integrarán seis escaladores que serán elegidos entre los mejores del país. Además actuarán en ella un médico especialista en alta montaña, un “cameramen” y dos miembros más, un oficial de enlace del gobierno de la India y ocho sherpas.

La expedición científica que dirige el señor Llanos será integrada por un médico, un botánico y un ingeniero agrónomo o un antropólogo, de acuerdo con lo que se determine oportunamente, y desarrollará un vasto plan de estudios, teniendo como objetivo Simla (India); recorrerá el valle del río Sutlej hasta la frontera tibetana, punto donde remontará el valle del río Spiti, desviándose luego por el paso de Baralacha-La hasta Leh, capital del Ladak, lugar desde donde se regresará a Srinagar (capital de Cachemira). Esta ruta puede ser modificada en razón de haberse solicitado permiso para explorar otras zonas que pueden ser de mayor importancia científica que la anterior.

Argentinska ekspedicija na Himalajo razdeljena v dve skupini

Priljavljajni odbor za Prvo Argentinsko ekspedicijo na Himalajo “Presidente Perón” v letu 1953 je povabil na sestanek prestolniške častnike ter jim je sporočil podrobnosti glede te ekspedicije.

Predsednik Argentinske športne konfederacije DR. RODOLFO G. VALENZUELA je najprej označil cilj te ekspedicije, nato se je pa zahvalil vladi GENERALA PERONA, za vso podporo, ki jo izkazuje športu in znanstvenemu raziskovanju. Z njeno pomočjo bo sedaj mogoče izvesti tudi to prvo argentinsko ekspedicijo na Himalajo.

Iskreno se je zahvalil tudi zunanjemu ministru dr. REMORINU za vse ugodnosti pri preskrbi članov ekspedicije s potnimi dovoljenji in vojnemu ministru za naklonjenost, s katero je odredilo, da bodo vojaški arzenali izdelali potrebno opremo za udeležence ekspedicije.

Dr. Valenzuela je zatem omenil, da je ekspedicija na Himalajo razdeljena v dve skupini: v ŠPORTNO pod vodstvom poročnika FRANCISCA IBANEZ-a in v ZNANSTVENO. To bo pa vodil Sr. CARLOS ALBERTO LLANOS. V športni skupini bo tudi ing. Luis Depasse, plezalcev bo pa 6, katere bodo izbrali izmed najboljših, kar jih premore republika. V skupini bo tudi zdravnik specialist za višinske predele, en “cameramen”, še dva člana, od katerih bo eden indijski zvezni častnik in 8 nosilcev prtljage.

V znanstveni skupini bo tudi en zdravnik, ostali člani pa bodo poleg pomožnega osebja: en botanik, en agronomski inženir ali pa antropolog. Ta komisija bo delovala v Indiji predvsem na področju Simla. Za svoje znanstveno raziskovanje ima obširen načrt.

more izvajati, ker ga razne ustanove v Franciji sabotirajo. — V Nemčiji je tudi Adenauer, napovedoval, da bo v nekaj tednih nemška vlada dosegla v svojem parlamentu ratifikacijo mirovne pogodbe, ki dejansko prinaša zahodni Nemčiji ogromnih koristi. Toda sedaj ima Adenauer težave in z ratifikacijo ne bo v prihodnji dneh še nič. — V Angliji narašča Bevanov vpliv v zunanji politiki, ko se vedno več govori, da je prišel čas za nova pogajanja med vzhodom in zahodom. Eden sam je s svojo politiko v lastni stranki naletel na težave in govorilo se je že o njegovi demisiji. Sovjeti so te notranje težave v Angliji hitro izrabili in sklenili poslati v London Gromika, tistega, ki da je znal najspretnije izrabljati trenja med Anglijo in Združenimi državami. — V Združenih državah pa se začena ples volilne borbe, ko se bo vse zanimanje preneslo na notranjo politiko in bo zunanja politika morala gledati že na to, kako pripraviti vse za eventualno spremembo v vodstvu državne politike.

SENZACIONALNA BOMBARDIRANJA NA KOREJI

Naloga sedanje londonske konference bi naj bila, da opozori zaveznike na nevarnosti, ki naraščajo iz sovjetske gonje proti Združenim državam. Med Moskvo in Washingtonom da je napetost tolikšna, da je najmanj na mestu kako oklevanje ali pa intrigriranje, ki se skuša zanesti v mednarodno politiko zahodnih zaveznikov. Ni samo važno ratificirati pogodbo z Nemčijo ali pa začeti izvajati Schumanov gospodarski načrt: važno je, da se naj zavezniki zavedo, kaka nevarnost

je tik pred durmi, ako res mislijo sovjeti, da je prišel sedaj trenotek za glavni obračun.

In ob tem trenutku je na Koreji poveljstvo ameriškega letalstva izvedlo ukrep, ki ga skozi dve leti nikdo ni upal načeti. MacArthurju je bilo prepovedano, da bi zanesel vojskovanje ob reko Yalu, kjer so največje naprave za električno industrijo, ki daje tok vsej industriji v Mandžuriji in še celo v sovjetski pristanišči Port Artur in Dairen na jugovzhodnem delu Mandžurije. Mac Arthurju je bilo odsvetovano, da bi izvedel bombardiranje teh elektrarn, ker bi to moglo pospešiti izbruh tretje svetovne vojne. V ponedeljek, 23. junija, pa je 500 bombnikov uničilo 90% vseh naprav ob reki Yalu in v torek 24. junija, se je napad še ponovil.

Vse čaka sedaj na reakcijo Moskve in Pekinga — razburjenje in napetost pa ni nič manjša v glavnih prestolnicah v Evropi. (V USA so začeli dajati posebna svarila pred morebitnimi napadi z atomskimi bombami na ameriška mesta.)

Ameriško poveljstvo je izvedlo dejanje, na katero pred nekaj meseci nikdo še pomisliti ni upal. Gotovo je prinesla ameriška obveščevalna služba toliko pravih podatkov, da je vsaj v glavnih obrisih znan odgovor, ki bo sledil iz Moskve.

Odbor Društva Slovencev vabi vse Slovence, člane in nečlane DS, da se v čim večjem številu udeležijo proslave srebrnomašniškega jubileja g. župnika JANEZA HLADNIKA, ki bo 29. junija t. l. v Lanusu.

IZ TEDNA V TEDEN

USA: Volilna borba med glavnima kandidatom republ. stranke za predsedniški položaj gralom Eisenhowerjem in Taftom zadobiva vedno ostrejšje oblike, čim bolj se bliža dan strankine konvencije. Pravijo, da je prav tako, kakor je bila leta 1912 med Teodorom Rooseveltom in Taftovim očetom Williamom Howard Taftom. Gral Eisenhower je obtožil Taftove pristaje grdih volilnih sleparij. — Letalski gral Curtis Lemay je opozoril ameriško javnost, da ima Rusija 40.000 letal več kot pa vse države svobodnega sveta skupaj. Zato mora USA imeti še več letal in še boljše, da bodo kos vsakemu položaju. — Stavka v jeklarski industriji traja še naprej in povzroča veliko škodo narodn. gospod., predvsem pa oboroževalni industriji.

VENEZUELA: Vlada je prekinila diplomatske stike s Češko.

BRAZILIJA: Na otoku Anchieta so se v kaznilnici uprli zločinci. Pobili so stražnike, se polastili orožja, postrelili okoli 100 kaznjencev, ki se jim niso hoteli pridružiti, zatem izropali vsa skladišča in se s čolni prepeljali na celinsko obalo pri Ibatuba. Močni oddelki policije in orožništva jih imajo sedaj obkoljene v pragozdu, morsko obalo pa nadzirajo mornariški policijski oddelki.

ANGLIJA: Glasovi, da namerava Churchill odstopiti kot predsednik vlade, so prišli že tudi v javnost. Po časopisnih vesteh bo Churchill odstopil takoj po kronanju kraljice Elizabete prihodnje leto, pred tem bo pa sed. zun. min. Eden prevzel notranje ministrstvo, se tako posvetil bolj domačim zadevam in se tako pripravil za prevzem predsedstva vlade.

NEMCIJA: Gral Ridgway je prispel iz Italije na inspekcijo zav. vojaških oddelkov v Nemčiji. Pozivi komunistov za demonstracije proti njemu so se izjalovili in niso imeli nobenih odzivov. — Mac Cloy, am. visoki komisar v Nemčiji bo v kratkem zapustil svoj položaj. Tako je sam izjavil. — Na meji med brit. zono in vzhodno — nem. pri Helmstedtu je oddelek kom. "ljudske policije" s sovjetskimi vojniki povzročil nov incident. Pred dnevi so vdrl na področje Zahodne Nemčije, ugrabili tam 40 delavcev in jih odvedli na svoje področje. Na odločno zahtevo zaveznikov so jih čez 2 dni vrnili.

ŠVEDSKA: Vlada je poslala sov. vladi novo noto, v kateri zahteva pojasnila glede letala DC 3, ki je izginilo 13. junija. Vlada ima že dokaze, da so tudi to letalo sestrelili sovjeti.

ITALIJA: Gral Ridgway je v času svojega obiska v Italiji pregledal tudi vojaške oddelke pri Vidmu. Ogledal si je tudi italijansko - avstrijsko mejo proti Jugoslaviji. Bil je tudi v Gorici. — V Italiji, imajo hudo vročino. Pred dnevi so imeli v Palermu 40°, v Rimu pa 35°.

PORTUGALSKA: Vlada je obnovila vojaško pogodbo z USA glede vojaških oporišč na Azorskih otokih.

ZSSR: Ob obletnici Hitlerjevega napada na ZSSR so "Izvestja" objavile uvodnik, v katerem pravijo, da ZSSR nima namena napasti USA ali kogarkoli drugega; če bi pa bila ona napadena, je pripravljena in zadosti oborožena, da bo odbila sleherni napad. — Sovjeti grade ob Koenigsbergu do Schlutup, nasproti Luebecku, "baltiški zid". Obnovili so tudi tovarne za izdelovanje V 2. — Sovjeti so v zadnjem času tudi pospešili svoje oboroževanje. V Sibiriji so iz japonskih vojnih ujetnikov, katere so predhodno "prevzgojili" v odločne komuniste, ustanovili "vojsko za osvoboditev japonskega naroda". Ta armada šteje sedaj že 50.000 mož in je popolnoma oborožena. Do konca t. l. jo bodo povečali na 150.000 mož. Istočasno so pa Sovjeti opozorili Egipt, da bi imenovan skupnega obrambnega poveljstva zahodnih zaveznikov pognalo Bližnji Vzhod v "napadalno avanturo", udeležbo Egipta pa bi sovjeti smatrali za sovražno dejanje napram ZSSR.

TITOVA JUGOSLAVIJA: Vlada je odpoklicala svoje diplomatske predstavnike v Sofiji. — Nad Beogradom, njegovo okolico ter v Sremu in Vojvodini je 18. t. m. divjalo silovito neurje s točo. Neurje je samo v Beogradu zahtevalo 14 mrtvih in 15 težko ranjenih. Polovica let. pridelka je uničena — Agencija UP poroča iz Trsta, da je pribežalo iz zone B Tržaškega svobodnega ozemlja, ki je pod Titovo vojaško upravo, v zono A 8 Jugoslovancev. Iz Titovega kom. raja so pobegnili s čolnom.

JUGOSLAVIJA JE MARKSISTIČNA IN BREZBOŽNA DRŽAVA

UGOTAVLJAJO FRANCOSKI PARLAMENTARCI

Poleg USA nakazujejo podporo sed. kom. režimu v Jugoslaviji tudi Anglija in Francija. Zato tudi iz teh dveh držav odide od časa do časa v Jugoslavijo kakšna uradna osebnost, da se na licu mesta pozanima v kake svrhe uporabljajo Titovci podeljene podpore.

Nedavno je bila v Jugoslavijo francoska parlamentarna delegacija, v kateri so bili predstavniki najrazličnejših strank. Poslanec Frederic-Dupont je po vrnitvi v Pariz sprejel urednika tamošnjega časopisa "La France Catholique" ter mu je dal o svojih vtisih s potovanja po sed. Jugoslaviji, o svojem razgovoru s Titom in njegovimi ministri — daljšo izjavo, v kateri med drugim povdarja, da je Jugoslavija marksistična in brezbožna država, in da vlada z vsemi sredstvi preganja kat. Cerkve in vse vere sploh. Po šolah so celo kurzi za razkristjanjevanje. Poslanec opozarja tudi, da se Titov radio izživlja v orgijah protiverske propagande.

Kočno pa poslanec Frederic Dupont za svojo trditve, da v Titovi Jugoslaviji ni govora o kaki verski svobodi, navaja nekaj vprašanj iz vprašalne pole, ki jo postavljajo otrokom ob sprejemu na uč.

teljišče v Ljubljani. S te pole je vzel tale vprašanja:

"Drugo vprašanje: Ali se zavedaš odgovornosti, ki jo ima učitelj na vasi v borbi za socializem?"

Peto vprašanje: Ali hodiš v cerkev prisiljen od svojih staršev?

Osmo vprašanje: Ali veš koliko zla so storili duhovniki v politiki?

Deseto vprašanje: Ali si pripadnik klerikalizma?

Enajsto vprašanje: Ali odobravaš sklep vlade, da se ukine verski pouk v šolah?

Dvanajsto vprašanje: Ali veruješ v to, kar uči cerkev?

Trinajsto vprašanje: Ali se boš mogel odreči veri in cerkvi?

Petnajsto vprašanje: Ali se boš odrekel veri, da te ne izključijo iz šole?"

Tako svobodni svet potrjuje to, kar je "Svobodna Slovenija" v svojih člankih in poročilih ves čas navajala, da Titov "nacionalni" komunizem načrtno preganja in zatira vse vere in jih hoče uničiti ter zatreti vsak verski čut v ljudeh predvsem pa v mladini, katero hoče vzgojiti v strogo komunističnem duhu.

V U. S. A. mora delavec delati več kot štiri mesece samo za davke

Časopisje stalno poroča o ogromnih izdatkih, ki jih ima USA za svojo oborožitev in za obrambo še svobodnega sveta pred navalom in vdorom borbenega in imperialističnega komunizma. Kritje za vse te izdatke mora prispevati ameriški davkoplačevalec, katerega javne datjave postajajo vedno večje in težje.

V letu 1920 so bili davki v USA tako odmerjeni, da so pričeli državljani delati zase 26. februarja. Od tega leta dalje je vlada davčni vijak vedno bolj privajala in se je datum, do katerega so morali ljudje delati za državo, to je za plačilo davkov, do leta 1940 pomaknil že do 27. marca. Leta 1951 je ta datum že prišel do 28. aprila in v letošnjem letu, t. j. v letu 1952 pa je že dosegel 19. maj. To pomeni, da mora delavec v USA ves svoj zaslužek do 19. maja v letošnjem letu odriniti državi za davke.

Iz teh podatkov o davčni obremenitvi ljudi v USA je razvidno, da državljani USA plačajo več za davke, kakor pa za vsa živila, ki jih potrebujejo za celo leto. Tako znašajo n. pr. neposredni in posredni davki pri nakupu avtomobila skoraj eno tretjino njegove cene. Obdavčenje je vse od kraja. Družina, ki ima letnega dohodka 3.500 dolarjev, plača za posredne ali neposredne davke okoli 798 dolarjev, k tem pa je treba še pristeti 300 dolarjev, ki jih mora dati za razne federalne davke, kar znese skupno nad 30% vseh dohodkov.

Leta 1900 je prišlo v USA na osebo povprečno 3.88 dolarjev davka. Med prvo svetovno vojno se je davčna obremenitev posameznika dvignila na 50 dolarjev, v drugi svetovni vojni do 313 dolarjev, v letu 1952 je pa povprečni davek na osebo v USA 472 krat večji kot je bil leta 1900.

Francu Strahu v spomin

Pred desetimi leti je na praznik sv. Petra in Pavla podrla komunistična krogla Franca Strana na Ježici pri Ljubljani. Vrsti komunističnih umorov se je pridružil nov strahovalni umor, ki naj bi znova dokazoval Slovincem, živčnim pod okupatorjevo knuto, da se je še bolj kot okupatorju treba podrediti komunističnemu zadržnemu nasilju ali pa svoje stališče plačati z — glavo.

Franco Strah se je rodil v ježenski kmečki družini in je zgodaj spoznal trdo kmečkovo dela. Bil je — kakor toliko naših kmečkih sinov — silno ukažen. In prav zato se je kot samouk med trdim delom v teku let preril do velike izobrazbe. Po začetnem delu v naših prosvetnih društvih je začel dopisovati v naše časopise Domoljuba, Slovenca in kasneje v Slovenski dom. V reportажih se je dobro uveljavil in njegovo časnikarsko delo je bilo tudi priznano, saj je bil sprejet za rednega člana Novinarskega društva v Ljubljani, medtem

ko je bil pri zadrugi "Novinarski dom" eden najbolj marljivih delavcev. Kot skrben gospodar je posegal tudi v združno življenje na Ježici in postal knjigovodja tamošnje Posojilnice in hranilnice, kar je ostal do smrti. Ko je prenehal s poklicnim časnikarskim delom, je stopil v službo pri Vzemni Zavarovalnici ter bil njen glavni zastopnik za Ježico. Tam si je zgradil tudi prijeten dom, kjer je srečno živel z gospo Marjeto, ki mu je podarila tri otroke.

In zakaj je moral pasti v leto groze in rdečega nasilja tudi Franco Strah? Od mladih nog navajen živeti in delati po katoliških načelih, se ni nikdar ustrašil obsojati komunističnih zločinov, ki so se vrstili drug za drugim. Javno je povedal svoje mišljenje in obsodbo. Odpiral je oči mnogim, ki v tem času zmede niso vedeli, kaj je leva in kaj desna. Zaradi njegove neustrašnosti se vpliv rdečice OF ni mogel na Ježici tako uveljavljati, kakor so to želeli skriti komunistični kolovodje. Z njegovo smrtjo pa so hoteli oplašiti omahljivce in se hkrati iznebiti načelnega nasprotnika. Žal se jim je nakana posrečila in je 39-letni Strah stopil v vrste protikomunistov-mučnikov. Njegov spomin pa bo ostal svetel med nami.

TITO UVAJA SVOBODO ZUNANJE TRGOVINE

Dopisnik "New York Timesa" v Beogradu je v senzacionalni obliki sporočil svojemu listu, da se je Titov režim odločil vrniti svobodo zunanji trgovini in da se bodo tozadevni ukrepi začeli izvajati dne 1. julija.

Dopisnik pravi v svojem poročilu, da je avtor te nove gospodarske politike Moša Pijade, ki terja, da se mora jugoslovansko gospodarstvo razvijati v okviru prave socializacije in da ne sme slediti zmotam, ki so jih uvedli sovjeti, ko so vse gospodarstvo podpržavili in tako ustvarili državni kapitalizem, pozabili pa na pravo socializacijo. Moša Pijade pravi, da je bila tudi zmota dati trgovino v roke birokratom in zato sedaj to na-

pako popravljajo, ko odpirajo svobodna pota zunanji trgovini. Vzporedno s tem pa mislijo tudi uvesti poseben položaj za trgovanje z valutami.

Dopisnik pa pravi, da to nikakor ni odmak s komunistične linije jugoslovanske politike, ker Moša Pijade in njegovi sodelavci pravijo, da se bo s temi ukrepi samo še okrepil režim, ki sloni na samo eni stranki, to je komunistični. Titov režim je izvedel te ukrepe, da bi se lažje priključil enakim tokovom, ki so vodili gospodarsko politiko raznih socialističnih režimov v Evropi, predvsem pa načrtom in ukrepom angleških laboristov.

PISMO S KOREJE

V "Svobodni Sloveniji" smo v eni lanskih številkih objavili pismo, ki ga je prejel naročnik in prijatelj našega lista od svojega brata, ki se kot ameriški vojak bori proti komunistom na Koreji.

Po dolgem času se mu je brat znova oglasil z naslednjim pismom, ki ga objavljamo v celoti. Pismo pravi:

"Koreja, 27. maja 1952.

Nekaj časa Ti že nisem nič pisal in Ti dolgujem odgovor. Dela je vse polno in utrujen sem od te korejske vročine, ki jo močno pripeka.

V prvih dneh tega meseca sem bil na službenem potovanju po Japonski, kjer sem preživel deset dni. Bilo je precej deževno, ko se je štirimotorno letalo dvignilo visoko nad goste, črne oblake in preko Južne Koreje ter Rmenega morja pristalo na prvem japonskem letališču v južnem predelu otoka. Od tam sem po kratkem pristanku nadaljeval svojo pot po zraku vzdolž cele Japonske, velikih industrijskih mest, važnih pristanišč in visoko s snegom pokritih vulkanov, dokler nisem prispel v srce te dežele — Tokio. Kot rečeno, sem bil tam po službenih opravkih v neki fotografski šoli, a sem našel čas tudi za svoje privatne zadeve. Naši vojaki živijo tam kot v nebesih, vsega v izobilju po zelo nizkih cenah. Imel sem vtis, kot da so me poslali v najboljše letovišče, ne da bi preveč zapravil. Take prilike pa Amerikanec, zlasti vojak, ne sme zamuditi ali opustiti.

Na Korejo sem se vrnil z najlepšimi vtisi in novimi izkušnjami, ki jih bom hranil še dolgo potem, ko se bom vrnil z Daljnega vzhoda.

Najhuje je sedaj skoraj za meno. Jutri bo obletnica, odkar sem stopil na korejsko zemljo. Tačas je bila situacija mnogo drugačna, kakor pa je danes. Kljub stalnim mirovnim sestankom, se nismo premaknili niti za korak na bolje — k miru. Kaj boljšega se tudi ne obeta. Pred seboj imam približno še en mesec takega potovanja po tej krvavi zemlji. V prvi polovici julija, če bo šlo vse po sreči, bom doživel oni presrečni dan, ko bom z veseljem stopil na krov ladje, da me popelje na Zahod, v deželo hrepenj in miru, kar si duša tako močno želi. Ne bo več dolgo, a upam, da mi boš med tem še kaj pisal.

Lep pozdrav Tebi in vsem znancem v Argentini."

VIDAS SIN VALOR

Knjigo je napisal hrvatski pisatelj, Marijano Mokats. Izdala Editorial Difusión v Buenos Airesu. 277 strani.

Knjiga, ki jo je vredno prebrati nam, ki razmere pod komunizmom poznamo, ki jo pa morajo s premislekom brati ljudje, ki jim je namenjena — pisana je v kasteljanski, da bodo sedaj, ko žive v svobodi, na podlagi živih, realnih zgledov spoznali bistvo totalitarnega zla — komunizma.

Knjiga podaja sedem neodvisnih zgodb, ki so se v dneh po "osvoboditvi" na Hrvatskem res dogodile. Pisatelj iz razumljivih razlogov spremeni le imena oseb. Piše nazorno, mirno, brez napihnjenih fraz in brez komentarjev podaja v prikupnem slogu le suha dejstva, ki zato v vsej moči predočijo zločinsko delo komunizma v času, ko ima vso moč in oblast.

Prva zgodba "El pan de la Madre" opisuje zgodbo mladega akademika Branka, ki se je pridružil "osvobodilnemu" gibanju in ki ga v "svobodi" mučijo in končajo s strelom v tilnik, ker ni hotel vstopiti v partijo. Druga zgodba popisuje usodo dijakinje Blanke, ki je bila v šoli "Aluma modelo" in ki je izginila v Rusiji. Tretja zgodba z naslovom "El automóvil" prikazuje borbo zagrebškega purgarja Ivica Fureka, da bi mu nova oblast vrnila posejani avto, pa je njegova legitimna borba končala za mrežami ječe v Petrinjski ulici. La "Condesa compañera" je bila pol laška grofica v Primorju, ki je dobivala vozove živil in zdravil od Italijanov in jih pošiljala "tovarišem" v gore. Imela je celo tajno partizansko bolnišnico v svojem gradu. Po osvoboditvi je dobila za plačilo strel v tilnik. "Ayuda roja" podaja sliko razvajenega in degeneriranega zagrebškega industrijalca, ki je po osvoboditvi "podaril" narodu tovarno in hišo, večji del pa pridržal zase. Videč, da ta "tovariška gesta" ne bo rešila položaja, si je pognal kroglo v glavo. "El señor Silberstein" je zgodba Juda, ki je pred Hitlerjem utekel v Zagreb, si slučajno rešil življenje med nemško okupacijo, pa so ga "osvoboditelji" poslali v koncentracijsko taborišče, da so se mogli nje-

ARGENTINA

Dan narodne zastave in obletnica smrti njenega ustvaritelja generala Manuela Belgrana v petek 20. t. m. je bil v Argentini velik narodni praznik. Po celi republiki so bile rodoljubne slavnosti, pri katerih je sodelovala povsod šolska mladina in vojska ter številne kulturne organizacije. Po vseh garnizijah je bila tega dne tudi zaprisega vojaških obveznikov, ki so nedavno nastopili službo v kadroskem roku. Glavne slavnosti so bile v Bs. Airesu pred spomenikom gralu Belgranu pred vladno palačo. Navzoč je bil predsednik republike general Juan D. Peron z vsemi ministri, generaliteto in ostalimi visokimi državnimi in cerkvenimi dostojanstveniki.

V poslanski zbornici nadaljujejo razpravo o zak. osnutku za postavitev spomenika gospe Evi Peron. Poslanci vladne večine utemeljujejo upravičenost postavitve spomenika z vsemi velikimi deli, ki jih je izvršila gospa Eva Peron za delovne ljudstvo in za narod. Pri tem delu za narod je gospa Eva Peron izgubila tudi svoje zdravje.

Zun. minister dr. Remorino je podal obširno izjavo z ozirom na nekatere incidente na argentinsko-brazilski meji, ki jih je nedavno omenjal tudi brazilski zun. min. Iz poročila je razvidno, da so te incidente, kadar je do njih sploh prišlo, povzročali tihotapci, ki so prihajali na argentinsko ozemlje iz področja sosednje republike. Ker je tihotapstvo na tej meji v zadnjem času zavzelo že take obsege, argentinska vlada samo pozdravlja korak brazilske vlade, da bo dala svojo mejo bolj zastražiti, ker bo potem tudi incidentov konec. Z izjavo argentinske vlade o dogodkih na meji je brazilska vlada popolnoma zadovoljna.

V San Juanu, kjer so bili v zadnjem času močni potresni sunki, se življenje počasi normalizira. Oblasti vsak dan postavijo do 150 zaslinih hiš, v katere se selijo družine, ki so pri zadnjem potresu izgubile stanovanje.

Ministrstvo za poljedelstvo in živinorejo je v letu 1951 izvedlo v svojem resoru javnih del za nad 19 milijonov Pesov.

V Andskem področju so zadnje dneve znova divjali močni snežni viharji s snežnimi zmeti. Mesto Eva Peron v Valle de las Cuevas je vsled velikih snežnih zametov popolnoma odrezano od ostalega sveta. Prebivalstvo sicer ne trpi še nobenega pomanjkanja, ker so bila v mestu velika skladišča živil, oblek in zdravil Fundación Eva Perón. V teh krajih, ki so 3.150 m nad morskó višino, je zavladal hud mraz ter se sedaj temperatura povprečno giblje med 19-21 stopinjami pod ničlo. Dne 20. junija so imeli celo —26 stopinj.

Med Buenos Airesom in znanim argentinskim morskim kopališčem Mar del Plata bodo v kratkem začeli graditi veliko moderno avtostrado.

V Buenos Airesu so te dni v navzočnosti ministra za poljedelstvo in živinorejo zaključili 4. zasedanje latinsko-ameriške gozdarske komisije.

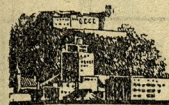
FAJDIGA PAVLE
in
ZAJEC IRENA

poročena

Buenos Aires
21. junija 1952

stiti njegovega stanovanja. Ko se je končno rešil taborišča in hotel na svoj dom v Nemčijo, so mu prepovedali izselitev. Preveč je vedel, zato mora izginiti. Zgodba "Primeró entre los primeros" pokaže vso tragedijo jetičnega delavca, ki je pustil družino in odšel v gozd, da mu bo po vojni bolje, pa je po vojni sicer postal vodilna osebnost v tovarni, revščina pa je bila še dalje gost v njegovi bajti tam za savskim mostom.

Knjiga ima dokumentarno veljavo in je pisana prepričljivo, nazorno, brez strasti ali strankarskih vidikov. Za nas, ki smo vse to in podobno doživljali, je tako branje le eno potrdilo več, da smo bili na pravi poti. Za veliki svet, ki živi v udobju, pa se bojimo, da je ne bo vzel zares. Rekel bo: to je bilo tam, a pri nas kaj tekega ni mogoče. Večna zgodba ljudi, ki hočejo spati, ko sovražnik vdira v njihovo hišo.

Novice iz Slovenije

POČASI PRIHAJAJO NA STARE TIRE

Iz kratkega poročila od doma razberemo, da delajo komunistični mogotci zopet nov načrt o organizaciji socialnega zavarovanja. Komaj sta pretekli dve leti od zadnjega zakona o socialnem zavarovanju delavcev in uslužbencev in njihovih družin (razgl. 21. jan. 1950), o katerem smo svoj čas poročali v našem listu, že se je pokazala potreba po novem zakonu.

Sedanjí zakon je strogo centralističen in ne pozna nobenega sodelovanja interesentov, t. j. delavcev in delodajalcev. Mnogo bremen so enostavno prevzeli na delodajalce. Jasno je, da so te in še druge pomanjkljivosti vzbudile odpor tudi pri sicer redkih režimskih pristaših. In tako je prišlo do načrta za novo organizacijo socialnega zavarovanja.

Ljubljanski komunistični tisk hvali novi načrt, češ, da se bo z njim do popolnosti izvedla decentralizacija in demokratizacija socialnega zavarovanja. Ta decentralizacija pa je le navidezna, ker bodo o vseh važnejših stvareh odločali republiški zavodi, ki pa niso izvoljeni na noben "demokatičen" način, ampak jih vodijo organi državne uprave.

Umrli so. V Ljubljani: Janko Globočnik, Karol Bizjak, strojevodja v p., Dr. Darazio Aleksander, žel. zdravnik, Jože Sitar, Marija Zibeljnik, gospodinja, Madame Juliette Bele, vdova Gottlob, roj. Jobst, Karol Makovec, drž. upok., Gregor Krošelj, Dr. Aleksander Stojčičević, univ. prof. za srbohrvaščino, Krescencija Ahlin, roj. Spitzer, Rudolf Kuhar, Janko Bajde, učitelj, Ludvik Blažič, upok. DOZ, Konstanjevec Ljubomil, Peter Floran, duhovnik Mis. družbe sv. Vincencija Pavelskega, Jožica, Kattauer, Jože Šuštaršič, zidar Marija Lipovec, roj. Skrijanc in Rozalija Čedek, roj. Fluher v Mariboru, Marija Šetinc, učiteljica v Preboldu, Aleš Gašperin, žel. upok. na Viču, Ivan Bergant, gost. in biv. trgovec v Stari Loki, Ljudmila Rogelj, sodavičarka na Vrhniki, Ivana Škerlj, poštna uradnica v p. v Mariboru, Anton Bračič, tesar iz Leskovec pri Ptuj (se smrtno ponesrečil na gradbišču "Gradiš IMM" v Zenici), Helena Mis, roj. Cirman, upok. Tob. tov. na Viču, Stanislav Pesjak, drž. mojster v Kranju, Janez Remec v Zadoru, Ana Mahorič, v Divači, Al. Runove, pos. na Vidmu, Francika Vozelj v Zagorju, Marija Zupan, roj. Brejc v Retnjah in Ivan Grešak, rač. uradnik pri rudniški upravi v Kočevju.

"Elektroprojekt" v Ljubljani pripravljala načrte za nove hidrocentrale v Sloveniji in sicer za hidrocentrale na Savi pri Krškem. Na Savi od Zidanega mostu do Krškega so nameravane 4 hidrocentrale, ki bodo izkoriščale vodno energijo Save v 4 zaporednih stopnjah. Najprej mislijo zgraditi zadnjo stopnjo pri Krškem, ostale 3 stopnje v Blanci, Sevnici in Loki pri Radečah pa kasneje.

Gledališki večer

Skupina mladih oblikovalcev gledališke umetnosti, ki jo vodijo gg. Maks Borštnik, Nikolaj Jeločnik in Marijan Willemart, je povabila za soboto 21. t. m. zvečer v župnijsko dvorano v Ramos Mejia omejeno število gledalcev na komorni gledališki večer. Beseda "mladi" na vabilu je pač lapsus, ki se jim je vrnil v hipni navdušenosti za nov nastop, ki je tudi kot način prireditve nekaj novega. Oblikovalci pa so z eno izjemo sami stari znanci jedra tuk. gledališke publike. In na prvi tak večer so povabili gospodje ravno to jedro, t. j. tiste posameznike in rodbine, za katere so vedeli, da jim je slovensko gledališče živa potreba. Razposlali so toliko vabil, kolikor ljudi dvorana sprejme. Dvorana je bila polna. Vkljub temu so prosili, naj se javi vsakdo, ki bi v bodoče še rad prišel na tak večer in so razdelili listke, na katere naj so navzoči napisali imena onih, o katerih so mislili, da bi tudi radi prišli. Nihče ni bil in ne bo hote prezrt kot dobrodošel gost tudi pri teh intimnih večerih.

Uspeh tega večera je bil izreden. Če sta prejšnji igri letošnje sezone, Wang in Stuartova, bila nenavadna uvoda, potem je komorni večer zadnje sobote v dopolnilo temu, kar sem svojčas zapisal ob Romeu in Juliji, pokazal, da Slovenci tukaj nimamo le svojega gledališča, ampak da imamo tudi gledališče, kot si boljšega želeli ne moremo.

Hidrocentrale v Krškem bo pri padcu 8.50 m imela zmogljivost 20.500 kilovatom in bo dajala letno okoli 135 milijonov kilovatih ur elektr. energije. Načrte za to elektrarno delata ing. Podgornik in ing. Gregorčič. Na Savi pa je predvidena tudi še hidrocentrale v Mavčičah pod Kranjem, ki bo podobna hidrocentrali v Medvodah. Za to elektrarno z zmogljivostjo okrog 17.000 kilovatom, ki bo dajala na leto ča 95 milijonov kilov. ur elektr. energije, pripravlja načrte ing. Prihoda. Načrte za veliko hidrocentrale na Dravi pri Vuhredu dela ing. Stergaršek. Imela bo enako zmogljivost, kakor jo imata električni centrali na Mariborskem otoku in pri Vuzenici s tremi agregati 54.000 kilovatom. V pripravi so pa tudi načrti za zgraditev hidrocentrale pri Ožboltu ob Dravi.

Za uravnoteženje energijske bilance pa imajo razen omenjenih 3 pretočnih elektrarn (Krško, Mavčiče, Vuhred) v načrtu še zgraditev ene velike akumulacijske hidrocentrale, ki bo z akumulirano veliko količino vode lahko dajala električno energijo v dobi nizkega vodostaja v rekah. V pošteve prihaja akumulacija vode pri Planini ali na Gornji Soči ali pa izkoriščanje vode Bohinjskega jezera.

Preimenovanje pošt v Sloveniji. Ljubljansko ravnateljstvo za pošto, brzojav in telefon je v zvezi z novim zakonom o razdelitvi LR Slovenije na okraje, mesta in občine preimenovalo naslednje pošte in pomožne pošte:

Destrnik v Desternik, Dolnja Lendava v Lendava, Dornberg v Zali hrib, Gornja Lendava v Grad, Guštanj v Ravne na Koroškem, Huda južina v Hudajužna, Jurjevski dol v Jurovski dol, Marenberg v Radlje ob Dravi. Mala Nedelja v Bučkovci, Medija Izlake v Izlake, Rajhenburg v Brestanice, Ratje v Hinje, Sv. Ana v Slov. Goricah v Zgornjo Ščavnico, Sv. Lucija ob Soči v Most na Soči, Sv. Marjeta ob Pesnici v Šmarjeta ob Pesnici. Sv. Trojica v Slov. goricah v Gradišče v Slov. Goricah, Sv. Jurij ob Taboru v Tabor, Sv. Jurij pri Celju v Šentjur pri Celju, Sv. Križ pri Kostanjevici v Podbočje, Sv. Križ pri Litji v Gabrovka, Sv. Lenart v Slov. Goricah v Lenart v Slov. Goricah, Sv. Lovrenc na Dravskem polju v Lovrenc na Dravskem polju, Sv. Lovrenc na Pohorju v Lovrenc na Pohorju, Sv. Miklavž pri Ormožu v Miklavž pri Ormožu, Sv. Ožbalt ob Dravi v Ožbalt ob Dravi, Sv. Pavel pri Preboldu v Prebold. Sv. Peter pod Sv. gorami v Bistriča ob Sotli, Sv. Peter v Sav. dolini v Šempeter v Sav. dolini, Sv. Vid pri Ptuj v Videm pri Ptuj, Št. Ilj v Slov. goricah v Šentilj v Slov. goricah, Št. Janž na Dolenjskem v Šentjanž na Dolenjskem, Št. Jernej v Šentjernej, Št. Peter na Krašu v Pivka, Št. Peter pri Novem mestu v Otočec ob Krki, Št. Peter pri Gorici v Šempeter pri Gorici, Št. Rupert pri Mokronogu v Šentrupert pri Mokronogu, Šent Vid nad Ljubljano

Igrali so najprej Molierovo "Šolo za žene" v skrajšani priredbi Marijana Willemarta, ki je tudi režiral. Nastopili so gđ. Kramarjeva ter gg. Borštnik, Jeločnik in Kovačič. V današnjih oblekah sicer, toda zelo v duhu francoskega baroka, da je bilo veselje!

V svojem uvodnem nagovoru je režiser druge igre g. Borštnik tudi za Sofoklejevo Antigono napovedal, da bo pokazala duha svojega časa. Zveza odra z avditorijem, pevnost prevoda in plastičnost govornice, igrska spremljava dramske zgradbe in igra zlasti ženskih vlog, gđ. Majenove, Kramarjeve in Jordano-ve, od moških pa gg. Kovačiča, Willemarta in mladega Suvajdičiča so gotovo verno posredovale grški duhovni svet 5. stoletja pred Kr. Grške maske so dobro nadomestovali iz vsakdanjosti odmaknjeni kostumi. Zamisel vloge g. Noseta, pri g. Borštniku pa tudi vsa izvedba sta bili nenavadno ekspresivni, pa zato morda bližji prastari vsebini, kot poznejši formi drame. G. Jeločnik je govoril za ves zbor tako, da je vsak poslušalec moral slediti. Ko je po Borštnikovi strahotni glumi krivde zavedajoče se Kreontove blaznosti zastor padel, ni hotel nihče oditi. Dolgo so ljudje zaman terjali, naj se igralci še enkrat pokažejo. Niso se, a se bodo, ko bodo Antigono ponovili, za vse, ko bo za to že rezervirani oder pripravljen.

M.M.

v Šentvid nad Ljubljano, Št. Vid nad Vipavo v Podnanos, Št. Vid pri Stični v Šentvid pri Stični, Topolšiča v Topolšiča, Gorica 1 in 2 v Nova Gorica 1 in 2 Koprivnica pri Rajhenburgu v Koprivnici pri Brestanici, Nova cerkev pri Celju v Strmec, Srednja vas v Tuhinju v Tuhinjska Srednja vas, Stoprce v Stoperce, Sv. Florijan v Doliču v Gornji Dolič, Sv. Lenart nad Laškim v Vrh nad Laškim, Sv. Rupert nad Laškim v Breze pri Celju, Št. Jurij pri Grosupljem v Podtabor pri Grosupljem.

Tehnična visoka šola v Ljubljani je nedavno imenovala slov. rojaka dr. Mirka Roša, ki kot znanstvenik svetovnega slovesa deluje na Merilnem zavodu za preiskavo materiala v Zuerichu, za svojega častnega doktorja. Med največjimi tehničnimi deli, ki jih je dr. Roš izizvršil v Evropi, je most "Esta Holmer" pri Stokholmu. Skupno s svojim sinom,

gradbenim inženirjem, je nedavno napravil načrte za most z razponom 260 m in 120 metriskimi stranskimi odprtiami iz prenapetega betona. Ta most bo nadomestil prejšnji viseči most čez Savo v Beogradu, ki je bil med II. svet. vojno porušen.

Pred ljb. okrožnim sodiščem je bila pred časom razprava proti kmetu zadržniku Alojziju Godeu iz Podgorice pri Grosuplju in odvetnikoma dr. Vladimirju Kreču in Dr. Francu Lokarju, češ, da so na novembrskem procesu krivo pričali. Odvetnik dr. Kreč je na sodišču na razpravi povedel nekaj tako krepkih, da ga je sodnik opozarjal "naj se vede dostojno". Razpravo, ki teče proti vsem radi izstopne izjave, ki sta jo napravila omenjena odvetnika kmetu Godeu za izstop iz komunistične zadruge — kolhoza, so preložili, ker bodo vse spise še predložili v preučitev predsedniku okrožnega sodišča.

Slovenci v Argentini

Buenos Aires

Vse naročnike "Svobodne Slovenije" prosimo, da poravnajo naročnino za letošnje leto. Ne odlašajte do konca leta, ker s tem povzročate velike težave upravi.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Dušana Šušteršiča in njegove ge. Radojice Kramar se je 14. junija t. l. rodil sin. Čestitamo!

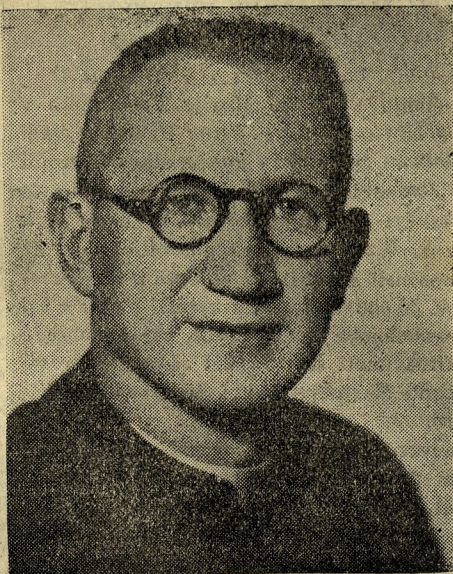
Poroki. V soboto 21. junija t. l. sta se poročila v San Fernando gđ. Otilija, roj. Terčič iz Podsabotina pri Gorici in g. Stojan Terčič iz Ljubljane. Poročil ju je g. Vinko Flek. Priči sta bili nevestin brat Heliodor in ženinov svak g. Hotimir Gorazd. Istega dne sta pa ob sedmih zvečer stupila pred oltar v župnijski cerkvi v Ciudadeli ter sklenila zakonsko zvezo gđ. Irena Zajec iz Žirov in g. Pavle Fajdiga iz Ljubljane. Takoj ženin, kakor tudi nevesta sta znana delavca v naših organizacijah. Ženin je že pred vojno bil član Slovencevega uredništva v Beogradu, v begunstvu je ves čas požrtovalno deloval pri dnevniku slovenskih protikomunističnih beguncev v Italiji "Zedinjena Slovenija", v Argentini je pa tudi član uredništva "Svobodne Slovenije". Mladi par je poročil č. g. Jože Košček, za priči sta pa bila nevestin stric g. Boleslav Cvetko in g. Joško Krošelj, mladima paroma ob vstopu v novo življenje želimo vso srečo in obilo božjega blagoslova!

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Duhovno življenje, junijska številka. Vsebinsa: Mes de los héroes y los mártires (—nj—); Občestvo z Jezusom (Škof Fr. Rožman); Praznik sv. Rešnjega Telesa (Dr. Gnidovec); Telovski blagoslov (Stanko Kociper); Žrtve za domovino (Dr. Odar); Marija Brezmadežna (Dr. Žakelj); Pismo o božji Previdnosti (Dr. Odar); Kaj si, bolečina? (S. Srebrnič); Vera sv. kat. Cerkve (J. Kopač CM); Kam pelje vlak (L'Ermite); Pomen soc. dne (Dr. Ahčin); Križ. Noč (S. Srebrnič); Božjemu Sreču (B. Budnik); Letošnje lujanske resolucije in katoliški shod (Dr. Odar); Razvijaj otrokove naravne značilnosti. Zaupanje (Dr. Hanželič); Ob novi obletnici naših žrtve (I.K.); Sv. maša v diaspori; Po svetu; Mednarodni evharistični kongres v Barceloni; Doma in na tujem; Petdesetletnica prelata dr. Odarja (prof. Gerzinič); Naša srebrnomašnica — gg. Hladnik in Mali (Dr. Odar) in kot priloga Božje steeze.

Slovenska beseda, štev. 3-4. Vsebinsa: Slavstvo no es comunismo — Slovanstvo ni komunizem; Ob sedmi obletnici Vetrinjske tragedije; Umrli so; Poslednja brazda (Ivo Zaleški); Skozi trpljenje (Andrej Nikolajev); Maj (Lojze Novak); Velika noč (Matjaž); Videli smo namreč njegovo zvezdo (Andrej Nikolajev); Sklenil je (Šepčev); Na Ognjeno zemljo (Dr. Mil-ič); Bolgari; Pošte-lja št. 17 (Pierre l'Ermite - Fran Erjavce); Delo in uspehi slov. andinistov v letu 1952 (P. T.); Vojno letalstvo in Jugoslavija (Leo M. Bradaška); Argentinske slike (D. Jošt); Bela krajina (M. Radoš); Misli in dejstva (Dr. M. L.); Slovenski nacionalno politični program v svojem zgodovinskem razvoju (Fr. Erjavce); K zgodovini slovenskega izseljenstva (P. Kazimir Zakrajšek); Sedemdeset dni v rdečem raju (Gorazd); Gospodarstvo; Po svetu; Kulturni pregled; Svobodna mednarodna Akademija znanosti in umetnosti v Parizu; Zanimivosti; Šah; Uganke in šale; Samo tri in Rešitev ugank in šaha iz prejšnje šte. ter otroški del Mladi rod.

Gospodu Janezu ob srebrnomašniškem jubileju

Gospod Janez Hladnik bo v nedeljo, na praznik sv. Petra in Pavla, v svoji župni cerkvi sv. Jožefa v Lanusu slavil svoj srebrnomašniški jubilej.

Morda je bilo od vseh slovenskih izseljenških duhovnikov, kar smo jih imeli, njegovo delo najtežje. Slovenci so se razkropili po vseh krajih prostrane republike. Gospoda Hladnika ogromne razdalje niso ovirale niti malo, da ne bi svojih rojakov obiskoval, kjerkoli so pač bili in jim nosil tolažbe. Vsi so bili ena sama velika njegova fara, ena sama velika slovenska družina, za katero je ves čas živel, zanjo ves čas delal, sam pa ostal do skrajnosti skromen.

Slovenski novi naseljenci ga imajo za svojega velikega dobrotnika. Omogočil jim je prihod v deželo, v kateri so si obnovili življenje, jim pomagal prebroditi začetne težave in se vživljati v nove razmere. Za vse čase si je pri njih postavil spomenik v njihovih srcih.

Zato bodo vsi pošteni Slovenci pohiteli v nedeljo k njemu v Lanus. Prisrčno mu bodo stisnili roko in se mu zahvalili za ogromno in nesebično ter požrtovalno delo, ki ga je v šestnajstih letih opravljal zanje. Boga pa bodo prosili, da bi ga ohranil še dolgo vrsto let med nami in da bi vse njegove poti in vsa njegova dela spremljal še naprej s tako obilnim blagoslovom kot doslej.

poizkušali le s svojimi nastopi in vse to poizkušanje je rodilo lep sad. Poraja se veselje in tudi že sposobnost, da more društvo pripraviti z mladimi močmi tako zadovoljivo prireditve.

PRVI SNEG. V soboto pred binkoštno nedeljo je "pritisnil" pri nas "hud" mraz. Oblačno nebo in prisiljene dežne kapljice so že dajale vonj po snegu. Res, začel je naletavati in že zgodaj zjutraj po belil bližnje hribe prav do vznožja. V dolini ni mogel obstati. So bila pač pregora tla. Ves dan je še poizkušal, toda zemlja ga je popila. Senzacija pa je bila za otroke in posebno še za velike "otroke", ki se lahko s svojimi avtomobili popeljejo nekoliko višje. Tako smo v nedeljo popoldne videli po mestu avte z močic. Da so še bolj dokazali koliko snega je gori višje, so ti "otroci" nakladali snega na avtomobile, koder ga je hotelo obviseti. Topli spomini so to za nas, saj res redkokdaj vidimo sneg. Toda letos je zgodaj prišel in morda ga bo vsaj za kepo, da bomo lahko našim malim pokazali kako smo doma uživali zimsko veselje.

Slovenski bariloški andinisti v filmu

SPD Buenos Aires vabi vse ljubitelje planin na zanimivo kinopredstavo v sredo, 9. julija ob 17. uri na Caballito blanco, ulica Cramer 2539, Belgrano R.

Na sporedu sta dva zvočna filma filmske družbe "Fitz Roy", izdelana od Trenkerjevega učenca ter znanega planinca in smučarja Avgusta Lantschnerja.

V prvem filmu "Ascensión del Tronador" nas trije andinisti povedejo iz Bariloč mimo jezer Gutierrezera ter Mascaridija skozi romantično dolino Pampe Linde do gorske kočice in nato dalje preko zasneženih in razpokanih ledenikov prav na vrh Tronadorja. Film je poln lepih naravnih posnetkov ter nam na posebno jasn način prikazuje, kako si tukajšnji gorniki utirajo poti do najvišjih vrhov.

Drugi film — naslovom "Trepadores" pa je posvečen onim planincem, ki so le-

ta 1943 prvi premagali mogočni glavni Stolp Catedrala (Torre Principal). V tem filmu nastopa, kot prvi v navezi naš rojak Dinko Bertonec z znanim planincem in smučarjem Pertilem. Film je po svojem bistvu zgolj plezalnega značaja, ki nam nazorno kaže vse težavnosti pa tudi lepoto in vrednost te edinstvene borbe človeka s skalo. Da pa se gledalec more uživati vsaj malo v resnično doživljanje plezalca, je filmu dodan lep romantičen okvir.

Za dodatek pa je na sporedu še kratka filmska reportaža naših bariloških fantov. In sicer bomo tokrat videli lahko na platnu postavitev spominske križa na Cerro Capilla in pa najnovejše prvenstvo ne vzpone v masivu Tres Picos.

Predstava bo trajala pol drugo uro. Vstopnina \$ 3.—

SLOVENCJI PO SVETU

USA

REV. MATT JAGER PREVZEMA
NOVO SLOVENSKO ŽUPNIJO
V COLLINWOODU

Župnik župnije Marije Vnebovzete v Collinwoodu Msgr. Vitus Hribar je radi slabega zdravja in visoke starosti stopil v zaslužni pokoj. Za novega župnika te župnije je bil imenovan 23. maja t. l. Rev. Matt Jager, dosednji župnik na slovenski župniji Presv. Srca v Barbertonu. Njegova slovesna umestitev bo v tej župniji dne 1. julija t. l. ter bo obrede ustoličenja Rev. Matt Jager opravil Right Reverend Msgr. Maurice F. Griffin.

Rev. Matt Jager je med clevelandskimi Slovenci znana osebnost. Rojen je bil 4. sept. 1893 v Ljubljani, kjer je dovršil tudi srednjo šolo in bogoslovje ter bil 24. junija 1916 posvečen v duhovnika. Kot kaplan je doma služboval v Borovnici, Dobu pri Domžalah in pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Januarja meseca 1927 je prišel v Cleveland ter je bil nastavljen za kaplana pri Sv. Vidu. Na tem mestu je ostal do julija 1940, ko je bil imenovan za župnika slovenske župnije Presv. Srca v Barbertonu.

Rev. Jager je bil že v stari domovini znan po svoji delavnosti v kat. prosvetnih in kulturnih ter mladinskih organizacijah. To svojo delavnost je prenesel tudi v USA ter je posebno kot kaplan pri Sv. Vidu v Clevelandu veliko storil za razmah tam. kat. prosvetnih organizacij. Vodil je dramski in pevski odsek, pa tudi mladinsko organizacijo "Orel". Vi-

den pečat cerkvenemu, narodnemu in kulturnemu delu je vtisnil tudi na svojem drugem mestu v Barbertonu in prepričani smo, da se bo sedaj isto zgodilo tudi v Collinwoodu. K njegovemu imenovanju mu iskreno čestita tudi "Svobodna Slovenija" in mu samo želi, da bi božji blagoslov še naprej spremljal vse njegovo delo.

Belgija

V Seraignu pri Liege je umrl upok. rudar Mihael Križnič iz Ročinj na Goriškem. Vse življenje je posvetil svoji družini in je s svojimi skromnimi prejemki študiral sina Dušana, ki je nekaj mesecev pred smrtjo svojega očeta postal doktor medicine. — V Witterslagu je preminula mlada mati treh otrok ga Ivana Kavše, roj. Peč in Kabela na Štajerskem. V Mechelenu ga Jožefa Koprivšek, roj. Menčak iz Sel. Pokopali so jo v Eisdeni, kjer počiva tudi njen sin, ki je padel med svetovno vojno. — Pri Monsu v cité Hautrage je umrl Peter Mažgon iz Raven pri Cerknem. Rojaki so mu pripravili lep pogreb. V Paturages je preminul Janez Detela iz Trbovelj, v Chatelineau Anton Zupančič iz Rihpovca pri Trebnjem, v Gilly pa Franc Bajt iz Cerkelj. N. p. v m! — V Kanado je odšlo iz Belgije več fantov iz Beneške Slovenije.

CERKVENI OGLASNIK

Dne 29. junija bo na Belgrano slov. maša za žrtve vojne in kom. revolucije iz Trnovega.

San Justo

V nedeljo, 22. junija, je Društvo Slovencev povabilo slovenske rojake iz San Justa in okolice na prosvetno prireditev in ustanovitev krajevnega odbora Društva Slovencev. Takoj po slov. maši se je v cerkveni dvorani v San Justo zbralo lepo število članov Društva Slovencev pa tudi nečlanov. G. Lojze Erjavec je pozdravil vse navzoče in povedal namen prireditve, nakar je podal besedo kult. referentu DS g. Marijanu Maroltu, ki je v enournem predavanju orisal borbo slov. naroda za svojo samostojnost. Za svoja izčrpana izvajanja je žel toplo zahvala vseh navzočih. Po predavanju so bile volitve krajevnega odbora Društva Slovencev v San Justo.

OBVPSTILA

Socialni odsek Katoliškega shoda bo imel svoje zborovanje v nedeljo, 13. julija v cerkveni dvorani v Ciudadeli. Zborovanje se bo začelo ob 8. uri zjutraj s sv. mašo in bo trajalo do opoldne. Na sporedu so tri važni referati ter razprava in sprejem resolucij. Prosimo Slovence in Slovenke, da se udeležijo tega važnega in v izseljenstvu največjega socialnega zborovanja.

Pripravljalni odbor. Socialno-organizacijski tečaj Družabne pravde, bo v ponedeljek, 30. junija tečno ob pol osmi uri v prostorih Društva Slovencev. Predava g. univ. prof. dr. Ivan Ahčin.

Deveti romarski dan bo priredila Družabna pravda dne 10. avgusta t. l. Na splošno željo bo letos v Lujan.

Tretja nogometna tekma med reprezentancama avstrijskih in italijanskih taborišč za pokal SDO, bo v nedeljo 6. julija na igrišču "Deportivo Liniers" (4 kvadre od Rivadavije po Gral. Paz-u proti Saavedri). Tekma se bo pričela ob treh in se bo v najslabšem slučaju končala ob petih, tako, da bomo lahko šli na igro, ki je tisto nedeljo na programu. Vstopnina 2 Pesa, za dekleta vstop prost! Vabljeni vsi. SFZ

Iščemo služkinjo za družino 3 oseb. Plača dobra, lepa soba z lastno kopalnico. Klicati 742—Acasusso—2278

Iščem vajeniko staro od 15 do 20 let za damski frizerski salon. Predstaviti se je osebno v salonu "Ivan", Guido 1535, Capital, od 9-10 dopoldne in od 7-8 zvečer.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

vabi vse Slovence na svoj III. družabni večer s plesom, ki se bo vršil 12. julija 1952 ob 20. uri v Baru "Dekleva". Jorge Newbery 3568

Slovenski Oder v Argentini

Casquin 65, Liniers — 6. julija 1952 ob pol petih (16.30)

F. SCHILLER

"KOVARSTVO IN LJUBEZEN"

Drama v 5. dejanjih (devetih slikah)

O S E B E :

Preds. pl. Walter	Fink	Lady Milford	Zajčeva
Ferdinand, njegov sin	Jerebič	Zofija, njena strežnica ...	Pavlicova
Wurm, preds. tajnik	Urš	Knežev strežaj	Ivančič
Maršal, pl. Kalb	Lipušček	Ladyn strežaj	Mejač
Godec Miller	Krištof	Biriča	P. Kastrevc
Njegova žena	Blejševa		
Luiza, njeg. hči	Grumova		Bučar

Režija: KRIŠTOF — Scena: SKEBE

Po četrti in osmi sliki daljša pavza
Vstopnice po \$ 6, 5 se dobe v predprodaji na Alvarado 350
T. E. 658-0827 Ramos Mejia in eno uro pred pričetkom.

OGLAS

V neposrednem sosedstvu Slovenske PRISTAVE v Moronu (Castelar) je na prodaj 20 stavbišč različne velikosti od 200 do 600 m². Oni, ki se za nakup teh lotov zanimajo, so vabljeni, da se udeležijo sestanka, ki se bo vršil na PRISTAVI v nedeljo dne 6. julija 1952 ob 3. uri popoldne. Tam si bodo zemljišča ogledali in zvedeli prodajne pogoje.

TRANSITO

CANGALLO 439 — Oficina 602, T. E. 34-9185, od 9.—18. ure
V domovino Vam v razmeroma kratkem času pošljemo cenene živilske pakete.

No. 16	\$ 90.—	No. 35	\$ 85.—
2 kg svinjske masti		0,5 kg surove kave	
2 kg prekajene slanine		8,5 kg sladkorja	
No. 17	\$ 100.—	No. 36	\$ 130.—
1 kg surove kave		1,5 kg surove kave	
3 kg svinjske masti		7,5 kg sladkorja	
No. 18	\$ 100.—	No. 38	\$ 140.—
4,5 kg sladkorja		1,5 kg surove kave	
4,5 kg riža		5,5 kg sladkorja	
		1,5 kg svinjske masti	

"CASA BOYU" — urarna in zlatarna

OLAZABAL 2336 Tel. 76-9160
pol kvadre od Cabilda 2300

NAKUP ZLATNINE IN UR JE STVAR ZAUPANJA —
ZATO KUPUJTE SAMO PRI ZANESLJIVI IN SLOVENSKI TVRDKI
PO IZJEMNIH CENAH VAM NUDIMO:

poročni prstani, 18 krt zlato, par \$ 180.—
uhani v 18 krt zlato „ 42.—
damska zapestna ura posebno lepe izdelave z garancijo „ 145.—
krasna zlata damska zapestna ura, Anker s 15 rubini z zapestnico, vse iz masivnega 18 krt zlata in obložena z bague rubini, s triletno garancijo „ 1450.—

VSA ZLATARSKA IN URARSKA POPRAVILA — strokovno in hitro.
Ob sobotah in nedeljah se lahko naše stranke zglase tudi v našem stanovanju, ki je v isti hiši v prvem nadstropju dto 5, to je Olazabal 2338 dto 5.

POZOR SLOVENCIM!

Ne pošiljajte svojcem paketov na isti način kot dosedaj!
V Jugoslaviji so uvedli nove omejitve in carine na pakete!

SUDEXPORT

ki pošilja pakete z vsemi živili v roku 20 do 30 dni
iz Trsta v Jugoslavijo.

Vam lahko postreže z najtočnejšimi navodili.

Zahtevajte cenike.

Glavni zastopnik: Oton Fresl, RECONQUISTA 656/1-2. Tel. 31-2241

Uradne ure: od 9.30—1. ure dopoldne in od 3.30—7. ure.

Ob sobotah samo dopoldne.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102, Buenos Aires. T. E. 54-4644

Vse šolske potrebščine: zvezke raznih vrst, svinčnike, birome svinčnike, nalivna peresa, navadna peresa, risalni papir, ravnila, barvice, barvne svinčnike, tintnike, radirke.

Rožne vence raznih vrst, od preprostih do najfinejših, primernih za darilo.

Kipe, podobice, svetinje, podobice.

Vam nudi po zmernih cenah

SANTERIA y PAPELERIA "SANTA JULIA"
Victor Martínez 39, Buenos Aires

Sprejemamo naročila za živilske pakete, ki se pošiljajo iz skladišč v Trstu in pridejo v 20 dneh.

Pošiljajo se paketi po 5, 10, 15 in 20 kg. Seznam predmeta je na razpolago v trgovini SANTA JULIA, Victor Martínez 39, Bs. Aires.

JO-VAR

M M M

(ali Matajevega Matica Matic)

PRELJUBA TONČKA

Ko je zvečer prišel domov in pomeril novo obleko, sta Andrej in Vrbanka kar vzklikala od začudenja. Maticu je njuna hvala božala srce ko balzam. Sam nase je postal ponosen.

"Jej, jej, kakšen gospod je postal naš Matic!" je vzkliknila Vrbanka in ga ogledovala od vseh strani. Nove ure se kar ni mogla nagledati. "Fant, kot bi ga iz škaflice vzeli! To te bodo dekleta gledala! Otepati se jih boš moral ko muh in komarjev!"

Matic ni opazil, kako sta si Andraž in Vrbanka mežikala za njegovim hrbtom in se norčevale nasmihale.

Edino Vrbank je zmajeval z glavo in tiho godrnjal.

"Kaj neki je rinilo v fanta? Ali je tudi že prišel bezljati?" je godel sam pri sebi in ga neverjetno gledal.

"Pravi mestni škric si!" je porogljivo pripomnil Andraž. "Kaj bi neki Zaplanci rekli, če bi te videli takega?"

"I, kaj ga zdaj brigajo Zaplanci! Saj je Amerikane!" ga je nalašč napihovala Vrbanka.

"A, če si se že tako poškril, da te bo odslej sram hoditi z nami, proletarci, vsaj za pijačo daj! Novo obleko in uro je treba zaliti!" je neubranljivo silil Andraž.

"Zakaj pa ne?" se je ponosno postavil Matic. "Čeprav je bila lepa kranjska navada, da so za golaž drugi dajali Na, pa stopi po dve steklenici!"

Andražu ni bilo treba tegadvakrat

reči. Kmalu so sedeli za polnimi kozarci. Vrbanka je bila nocoj izredno razpoložena. Pila je, se venomer smejala in vpraševala Matica, kam se gre vendar ženit, ko je tako zal. Matic je dolgo tajil, nazadnje pa, ko mu je vino že pošteno zlezlo v glavo, je le priznal, da gre k Berdajsovim, kjer si je Tončko izbral za nevesto. Možato je razlagal svoj načrt, kako bo zidal in z Andražem začel samostojno mizarstvo. Vrbanka ga je nalašč dražila, da se Tončka ozira za nekim bogatim Argentincem in da bo težko kaj. Tako dolgo je izzivala, da se je Matic končno ujezil in v svojo in v Tončkino obrambo povedal, da sta se s Tončko že domenila, da mu je celo pisala, da ga ima rada in ga je za jutri povabila v vas. Andraž in Vrbanka sta se v pest smejala. A da bi prikrila svojo igro, sta mu oba "od srca" čestitala k tako lepemu uspehu. Pa saj je Matic fant, da ga je veselje pogledati, posebno sedaj v novi obleki! Tudi Tončko sta na moč hvalila in bila polna priznanja Maticevemu okusu. Še Vrbanka je bil zadovoljen z Maticovo izbiro.

"Dekle ni napačno", je modro pritrtil. "Bosta kar dobro vozila."

"Rajtam da res, če Bog da!"

"Pa jo boš kaj poljubil, Matic?" ga je pikro podražil Andraž in oči so mu pordele zasijale. "Ali se sploh razumeš na take ljubimske reči?"

Vrbanka se je zvijala od smeha. Matic je do ušes zardel, saj ga je dregnil v

najbolj občutljivo točko.

"Kot da bi bilo to sploh potrebno!" se je zavzel zanj Vrbanka. "Tončka je pošteno dekle in ji kaj takega še k mari ne bo hodilo."

Hvaležno ga je pogledal Matic. Vrbanka je res pameten človek! Saj, čemu naj bi bilo to sploh potrebno? Toda — ko bi dobri Vrbanka vedel!... Njegova pripomba o Tončkini poštenosti ga je bridko zbolela. Neko temno senco mu je vrgla nanjo... In ona to celo zahteva, mu stavi v pogoj, takorekoč v dokaz njegove ljubezni!...

"Čeprav ni potrebno, se pa spodobi!" je ugovarjala Vrbanka. "Vsako dekle to pričakuje od fanta, če je kaj vreden!"

"No, če bi po tem sodile fante... Kar nase se spomni! Si me vzela tudi brez tega onegavljenja! Pa ti je bilo vseeno prav!"

"Oh, ti!" je pomilovalno vzdihnila Vrbanka. "Pri takem puščavniku res ni bilo kaj drugega pričakovati!"

Mož jo je nejevoljno pogledal in hotel nekaj pripomniti, pa ga je prehitel Andraž.

"Veš kaj, Matic, nauči se! Zdaj imaš tako lepo priliko, ko je gospa dobre volje," — je namežiknil Vrbanki — "pa te lahko pošteno nauči! Ni res, gospa?"

"Saj res!" je bila takoj pripravljena Vrbanka, s strastnim pogledom na polne fantove ustnice. "Tak fant, kot si ti — posebno zdaj, ko se ženiš — že moraš to znati! Kar bliže k meni sedi!"

Ne da bi čakala, se je sama pomaknila k njemu.

"Trapa neumna!" je nejevoljno posegel vmes Vrbanka. "Še pohujšuj ga! Le kaj ti pade v glavo!"

"Zato ti ni treba še zganjati ljubosumnosti! Saj se vendar šalimo — in doma-

či smo!" je bila užaljena žena.

"Pa so kaj bedaste šale to!" se je jezil mož. "Matic ni noben mestni škric, da bi mu šle take razvade po glavi! Ima resnejših skrbi dovolj — ne Matic?"

"Spat grem... težljivo sem", se je modro rešil iz mučnega položaja Matic in vstal. Bilo mu je res od sile neprijetno.

"No, toliko boš pa že počakal, da vsaj izpijemo! Saj si ti plačal!" ga je zadrževal Andraž.

"Mi ni več do pijače. Lahko noč!"... Mimogrede je kakor v opravičilo pogledal Vrbanko, ki mu je užaljeno umaknila oči. Pa naj zameri, babnica! Prava reč! Koprnela avšasta! Ljubše bi mu bilo pojesti polno skledo suhega žaganja, ko pa dovoliti tej zopni babnici, da bi ga poljubila! Ha! Raje naj moli in pokoro dela, saj jo ima za marsikaj!...

Odšel je v svojo sobo in se spravil k počitku. Slabe volje je postal. Jezilo ga je, da je Vrbanki povedal o Tončkiniem pismu. Da je mogel biti tako neprijeten! Jutri bo pa ves Buenos Aires govoril o tem! Kdo ve, če mu to ne podere vseh tako lepo napeljanih načrtov?

In sploh ga je zaskrbelo jutrišnja preizkušnja. Prekvata Tončka, zakaj mu brez nje ne verjame? Če jo ima rad, jo ima tudi tako rad, pa amen!...

Kaj, ko bi se premislil? Kratko in malo, stavil bi ji sam svoje pogoje! Saj jo on jemlje. Mar nima prav tako pravice, dvomiti v njeno ljubezen kot ona v njegovo? Dokaže naj mu jo s tem, da se z njim poroči, pa je! Boljšega dokaza sploh ne more biti!...

In Vrbankova pripomba o Tončkini poštenosti, kako ga boli!... Po tem takem ni poštena, če celo zahteva od nje, naj jo poljubi? In kar vpricho vseh! — Ta bridka misel mu vedno bolj boleče vrta v srce!

Preljuba Tončka, zakaj si vendar taka?!!..

Nemara pa ga samo preizkuša? Preizkuša, če je on pošten in nepokvarjen?... Ej, fant — bodi previden! Ženske so prekanjene! Lahko bi jo še zapravil, če bi izpolnil oba pogoja! Za prvega nič ne reče, ta je razumljiv. Drugi pa je najbrž samo past — da, prav gotovo je past! Da je Tončka dobra in nepokvarjena, o tem pač ne more dvomiti, če je sam Vrbanka, ta resni in premodri mož, tako rekel. Da, da... zdaj je rešil uganke! Saj se mu je zdelo, da se za Tončkini pogoji nekaj skriva, kar mora on pogoditi! V tem je torej jedro njene preizkušnje, tu korenina in stržen!...

Kar oddahnil se je ob tej svetli misli in bil naravnost vesel, da je to še pravi čas pogodil. Malo pozno sicer — skoraj ves teden je potreboval za to — pa vendar ne prepozno! Sam ljubi Bog mu je po Vrbanki vdihnil to bistro misel!

"Hvala Bogu!" je hvaležno vzdihnil. "Malo počasne pameti sem", na dolgi vod, kot pravi Andraž. Pa mi zato sam ljubi Bog priskoči na pomoč, kadar je treba. Ne bom se ujel v past — oj, kako bo Tončka vesela! Vesela, da je vendarle našla dobrega in poštenega fanta!

Rajtam da nocoj kar trepeti v strahu, da preiškušnje ne zdelam tako, kot si Tončka želi? Pa jo bom, prekvato! Ko bi Tončka vedela, da sem jo že pogodil! Ali pa je nemara tako zaupala vame, da je še malo ni skrbelo, postaviti me pred to past? Kdo ve?... Če je tako — in primojdunaj, da je! — potem si lahko že kar v naprej čestitam! In Tončka tudi! Gotovo v takem prepričanju zdaj še sladko sanja o meni in njeni sreči. Oh, ljuba Tončka, ko bi ti mogel vsaj približno povedati, kako narazensko te imam rad!...